

5. Ахновська І.О., Лепіхова О.Ю. Механізм впровадження корпоративної соціальної відповідальності на підприємствах України. Економіка і організація управління. 2016. № 1 (21). С. 36-44
6. Головінов, О. М. Соціальна відповідальність бізнесу: українські реалії і проблеми. Економічний вісник Донбасу № 2 (36), 2014. С. 187-192

УДК 336.22

Махаурі Л. А.

магістр кафедри

корпоративних фінансів і контролінгу

Куліш Г.П.,

к.е.н., професор кафедри

корпоративних фінансів і контролінгу

КНЕУ імені Вадима Гетьмана

СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Сьогодні малий і середній бізнес (МСБ) займають провідне місце у розвитку економік. Його частка у складі ВВП більшості країн світу досягає 60%, а зайняте населення у цьому секторі складає в середньому 50% [1]. Оскільки малі підприємства впливають на розвиток національного добробуту, інтерес держави до інструментів сприяння МСБ підвищується. Найбільш актуальним на разі є податкове стимулювання, адже не вимагає залученню додаткових бюджетних фінансових ресурсів.

З метою забезпечення розвитку економіки, більшість національних урядів впроваджують різного роду податкові механізми зменшення податкового тягаря. Серед таких можна виокремити спеціальні податкові режими або ж лібералізація наявних засад загальних податкових систем.

Для країн Європейського Союзу характерним є державна допомога у вигляді інноваційно-інвестиційних пільг підприємствам, що в першу чергу

проводять діяльність в області науково-технічних розробок або використовують альтернативні джерела електричної енергії [2, с. 117].

В країнах СНГ [3, с. 32] для стимулювання розвитку малого бізнесу вдаються до впровадження альтернативних фіскальних систем. Так, в Україні діє спрощена система, що передбачає заміну певного переліку податків єдиним, а також спрощує бухгалтерський облік і фінансову звітність.

Мета таких податкових новацій була не лише збільшення кількості представників малого бізнесу, а ще й отримання фіскального ефекту від зростання податкових надходжень за умови виведення більшості підприємств з тіні. Після внесення змін до Податкового кодексу, що стосувалися малих суб'єктів господарювання, місце України в світових рейтингах ведення бізнесу підвищилося. Так, у розділі Paying Taxes в 2019 році вітчизняні показники піднялися на 54 місце [4].

Оскільки за високої рентабельності ставки ЄП дають змогу зекономити на податкових витратах, підприємства починають вдаватися до зловживань спрощеною системою оподаткування, що проявляється в наступних формах [5, с. 11-12]:

- ФОП замість найманої праці, що дозволяє підприємствам не сплачувати ПДФО, ВЗ та ЄСВ;
- контрабанда та заниження торговельних оборотів платниками першої та другої групи через відсутність обов'язку ведення бухгалтерського обліку та звітування, а також постійних ревізій контролюючих органів;
- «обнал» через ФОП, з метою створення чорної каси для розрахунків за незареєстрованими в бухгалтерських регістрах господарських операцій;
- дроблення великого бізнесу на малі.

За оцінками світових організацій загальна сума ухилення від сплати податків в Україні у 2020 р. становила 77,5 млрд. грн.(див. табл. 1), що складає приблизно 0,4 % ВВП, в той час як ЄП займає частку на 10 % більше. Такі зловживання зменшують фіскальну ефективність альтернативної системи

оподаткування та вимагають ургентного реформування принципів стимулювання малого бізнесу.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз фіскального ефекту схем уникнення оподаткування в Україні 2020 р., млрд грн

Механізм	Податки від яких ухиляються	Приблизні обсяги на рік, млрд грн	Приблизні втрати бюджету на рік, млрд грн
<i>Контрабанда</i>	ПДВ+АКЦИЗ+МИТО	209	63
<i>ФОП замість найму</i>	ЄСВ+ПДФО	50	10
<i>Зниження виручки</i>	ЄП	20	1,5
<i>"Обнал" через ФОП</i>	ПП+ПДВ+ЄСВ+ПДФО	7	3
Всього		286	77,5

Джерело: розроблено автором на основі [6, с.762;7 с.46].

З метою зменшення шахрайства серед малих підприємств доречно дослідити досвід зарубіжних країн. Наприклад, влада Румунії для скорочення нефіскалізованих готівкових розрахунків зобов'язала всі підприємства встановити реєстратори, на вартість яких можна зменшити дохід до оподаткування у кварталі придбання такого необоротного активу. Окрім цього, у випадку відмови підприємця видати фіскальний чек, покупець наділений законодавчо закріпленим правом привласнити товар без сплати за нього.

Сполучені Штати Америки мають гарний в досвід у викритті занижених задекларованих доходів. Ідентифікувати шахрайство допомагає система «червоних міток», яка порівнює задекларовані доходи підприємця з інформацією від третіх сторін з великої бази даних. Програма проводить статистичний аналіз за встановленим алгоритмом щодо кожної відправленої декларації суб'єкта господарювання [5, с.17].

Засади трудового законодавства теж потребують реформування, оскільки КЗПП сформований ще за часів Радянського Союзу втратив свою актуальність. В країнах ЄС до штатних працівників відносять тих фізичних осіб щодо яких виконуються наступні умови:

- частка доходів сформована за рахунок надходжень від одного й того самого контрагента;

- фіксована плата за період з однаковою тривалістю (щотижня, щомісяця).

Як свідчить юридична практика, доволі часто відбувається дроблення великих підприємств малими задля уникнення сплати податку на прибуток у розмірі 18 %, що можна врегулювати, скориставшись Директивою ЄС 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 [5, с. 29]. Вона визначає суб'єктів господарювання пов'язаних між собою фінансами, єдиною адресою, брендом та спільним менеджментом як цілісний механізм та застосовує до таких компаній загальні засади оподаткування.

Варто зазначити, що фіскальна підтримка більшості країн світу орієнтується саме на новостворені підприємства, оскільки за відсутності фінансових ресурсів для формування власного капіталу, стандартне податкове навантаження негативно впливатиме на розвиток діяльності компаній і призводитиме до ще більшої «тінізації» та шахрайських схем.

За дослідженнями Буй Т. Г. [8] тимчасове повне або часткове звільнення від оподаткування за умови реінвестування прибутку дозволить збільшити не тільки доходи та активи підприємства, а й позитивно вплине на фіскальний ефект. Так, податкові надходження до бюджету від підприємств з нульовою податковою ставкою через певний період часу зростуть в 1,5 рази, ніж за умови повноцінного оподаткування.

В умовах військового стану, Уряд України також здійснює вагому підтримку бізнесу. Так, відтепер, акциз на бензини, важкі дистиляти та скраплений газ становить 0 євро за 1000 літрів. Ставку податку на додану вартість для ввезення пального знизили з 20% до 7%.

Великий бізнес зможе скористатися спрощеною системою оподаткування та сплачувати єдиний податок. Ліміт річного доходу підвищили з 10 млн грн до 10 млрд грн, а обмеження щодо кількості працівників – зняли. Податок становитиме 2% від обігу незалежно від виду діяльності. Але є винятки – пільга не стосується підприємств, що займаються реалізацією підакцизних товарів,

організацією грального бізнесу, а також видобуток та реалізацію корисних копалин.

Таким чином, для збільшення податкових надходжень та покращення відносин між бізнесом та органами влади виникає необхідність в подальшому реформуванні законодавства, яке прямо або опосередковано регулює мале підприємництво.

Список використаних джерел:

1. Official website of Organisation for Economic Co-operation and Development. URL: <https://www.oecd.org> (дата звернення: 06.11.2022).
2. Гречко А. В. Світовий досвід фіскального стимулювання інноваційної діяльності для забезпечення сталого розвитку регіонів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. № 24 (1). С. 116–119.
3. Амбрик Л. П. Вітчизняний та зарубіжний досвід функціонування спрощених систем оподаткування. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 15. С. 28–33.
4. Doing Business. World Bank. URL: <https://archive.doingbusiness.org> (дата звернення: 06.11.2022).
5. Яворський П. Інструменти попередження зловживання спрощеною системою оподаткування в Україні: міжнародний досвід та рекомендації. 2020. 37 с. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2020/09/Trade-Mizhnarodniy-dosvid-vikoristannya-SSO-1.pdf>. (дата звернення: 06.11.2022).
6. Ткачик Л.П., Бешко О.Я. Спрощена система оподаткування як інструмент агресивного податкового планування. Молодий вчений. 2020. № 2(55). С. 758–763.
7. Гетман О., Дубровський В., Черкашин В. Порівняльний аналіз фіскального ефекту від застосування інструментів уникнення оподаткування в Україні: нові виклики. Київ, 2019. 63 с.
8. Буй Т., Прімерова О. Податкове стимулювання розвитку малого підприємництва в Україні. Ефективна економіка. 2018. № 9.

URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/15734>. (дата звернення: 06.11.2022).

УДК 658.14.012.22

Мітюхін В.Ю.

студент 4 курсу,

Декалюк О.В.

к.е.н., доцент

доцент кафедри

економіки підприємства і менеджменту

Університет економіки і підприємництва (м. Хмельницький)

МЕТОДИ ТА МОДЕЛІ ФІНАНСУВАННЯ СТАРТАПІВ

Актуальність теми. Актуальною темою на сьогодні є інноваційні підприємництва, успіх яких залежить від ідей, співробітників та інвесторів, а важливою умовою є залучення інвестицій, тому що без фінансування неможливо досягти результату.

Для розвитку інноваційного проекту і вибору моделі фінансування враховуються різні фактори: можливості, ресурси, інвестори та ідеї.

Існує безліч інвестиційних можливостей, які можна розглянути, намагаючись отримати фінансування свого стартапу. Залежно від того, на якому етапі розвитку знаходиться наш бізнес, деякі варіанти фінансування можуть мати більше сенсу, ніж інші. Але якщо твоя ідея не гарантує економічного ефекту для держави, на державне фінансування можна не розраховувати.

Розглянемо різні методи залучення інвестицій до бізнес проектів.

Особисті заощадження стартаперів. Використовуються на етапах зародження і становлення бізнес ідеї, коли сама ідея продукту, послуги, чи технології, знаходяться на стадії розробки. А бізнес-план стартапу ще не готовий до подання інвестору;